

12.3.2024

Digitalisaation edistämisen työryhmä – 2. kokous

KOKOUSMUISTIO

Ajankohta

Tiistai 12.3.2024, klo 13:00–15.00, Teams-kokous

Osallistujat

- Essi Lojander, TEM, pj.
- Kimmo Kari, TEM, sihteeri
- Anna Cheung, Migri
- Roosa Mantila, Migri
- Jarmo Tiukkanen, TEM
- Tuomas Untamo, Migri
- Riina Keskinen, UM
- Mikko Nenonen, UM
- Minna-Kaisa Liukko, UM

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja sillä korjauksella, että SM:n puheenvuoro sivulta 3 vaihdetaan. Kirjaus aiemmin: ”Riski on se, että digitalisaation sijaan rajaudutaan tietojärjestelmäkehitykseen”. Korjattu kirjaus: ”Digitalisaation sijaan käytetään lähtökohtaisesti tietojärjestelmäkehitys-käsitettä, joka eksaktimpi käsite kuvaamaan työryhmän tehtäväkenttää”.

3. Tuotos 1.1: Kooste aiempien säädösvalmistelujen jälkiarvioinnista

- **Kyselyn ensivaikutelmat ja tärkeimmät nostot sekä runkohahmotelma jälkiarviointikoosteelle / Mantila, Migri**

Kyselyyn saatiin 21 vastausta ja vastausprosentti jäi alhaisemmaksi kuin oletettiin. Mittavaa kvantitatiivista analyysiä ei näin ollen voida tehdä. Muutamana nostona voidaan todeta, että lainvalmistelun suunnittelu koettiin pääsääntöisesti riittäväksi, mutta sen avulla ei välttämättä kyetty tunnistamaan tietojärjestelmävaikutuksia. Aikataulut koettiin tiiviiksi, tietojärjestelmämuutoksia ei osattu tunnistaa tarpeeksi ajoissa ja lisäksi tietojärjestelmäasiantuntijan konsultaatio tuli liian myöhään. Resurssitarpeet tuotiin oikea-aikaisesti, mutta ne koettiin liian optimistisina. Substanssin edustajia tulisi ottaa mukaan työhön paremmin.

Kyselyn avulla saatiin havaintoja, joita voidaan hyödyntää toimenpidesuosituksissa. Ryhmän jäsenet kokivat tulokset höydyllisiksi, eikä alhaista vastausprosenttia koettu ongelmaksi. Korostettiin, että tiedonhallintalain mukaiset lausuntopyynnöt ja tiedonhallintalain mukaiset vaikutusarviot olisi hyvä huomioida suosituksia tuottaessa. Nämä voisivat auttaa konkretisoimaan tietojärjestelmäkehitystä. Pitää varmistaa, että tiedonhallintalain mukaiset lausunnot sekä muut pakolliset prosessit linkittyvät säädöshankkeisiin siten, että ei tehtäisi tähän liittyviä päällekkäisiä asioita, eikä arvioita tehtäisi toisistaan irrallisina, vaan valmistelussa hyödynnettäisiin saatavilla olevia synergioita aina kun mahdollista.

Lainsäädäntöhankkeiden aikataulu on usein erittäin tiivis ja moni pieneltäkin vaikuttava asia voi vaikuttaa tietojärjestelmiin. Ehdottomasti tulee olla yhteinen ymmärrys pakollisista prosessin osista ja valmistelun edellyttämistä aikatauluista, eikä tietojärjestelmäkehitystarpeiden suhteen tule toimia olettamien varassa. Tietojärjestelmäkehitys on aiemmissa hankkeissa ollut pistemäistä ja säädöslitännäisiä tilauksia on tehty tiukalla aikataululla. Vältetään toimenpide-ehdotuksessa liiallista teknisyyttä ja pidetään tuotos mahdollisimman käytännönläheisenä.

- **Toimenpide-ehdotuksessa hyödynnettävän jälkiarviointikoosteen aikataulus**
/ Mantila, Migri

Jälkiarviointikoosteen valmistuminen ja sen löydösten purkaminen toimenpidesuosituspaperiin sekä työpaja tulisi tehdä ennen seuraava kokousta. Tavoitteena, että 22.5. kokouksessa saataisiin vahvistettua sekä jälkiarviointikooste että toimenpide-ehdotus (jatkossa toimenpidesuositukset).

Sovittiin, että työryhmän jäsenet antavat kommenttinsa 26.3. mennessä Tiimerin versioon suoraan. Pyritään siihen, että laitetaan huomio sekä siihen ratkaisuehdotus/muutosehdotus eikä jätetä avoimia kysymyksiä. Mantilalle jää viikon verran aikaa viimeistelylle, ja tämän jälkeen kuittaus viimeistään 3.4., että kooste on valmis. Tämän pohjalta Lojander työstää toimenpidesuosituksia eteenpäin.

Sovittiin, että lisätään muutama asiantuntijahaastattelu Migristä ulkomaalaislain 5 luvun uudistukseen liittyen, koska kyselyyn vastanneita oli Migristä niukasti. Migri toteuttaa täydentävän ryhmä- tai yksilöhaastattelun.

4. Tuotos 1.2: Toimenpidesuosituksen säädöshankkeiden ja tietojärjestelmäkehityksen yhteensovittamiseksi

- **Toimenpide-ehdotuksen pohjaversio sekä ehdotuksen kirjallinen kommentointiaika** / Lojander, TEM

Runko on hahmoteltu, löytyy Tiimeristä. Taustaosioon tulee digiryhmän toiminnan ja toimenpidesuositusta koskevan tuotoksen (1.2) esittely ja perustelut, miksi suosituksia tehdään. Tiivistetään muutamalla virkkeellä jo toteutetut lakihankkeet taustojen kuvaukseen. Sisältö pitää kuitenkin pitää tiiviinä. Rakenne todettiin hyväksi. Sovittiin, että työryhmä antaa kommentit ja täydennykset toimenpidesuosituksen runkoon 26.3 mennessä. Tavoitteena on, että toimenpidesuositus olisi hyväksyttävissä työryhmän 22.5. kokouksessa.

Sovittiin, että suosituksien muotoilemiseksi järjestetään työpaja, johon kutsutaan työryhmän edustajien lisäksi tarvittaessa myös muita tahoja. Migriltä mukaan ehkä muutama asiantuntija. Sovittiin työpaja tiistaille 23.4 klo 8-12 Migrin tiloissa. TEM suunnittelee työpajan sisällön ja juoksutuksen ja toimii työpajan fasilitoijana

5. Tuotos 2.1: Työperusteisten oleskelulupaprosessien arkkitehtuurikuvaus

- **Työryhmän yhteiset nostot arkkitehtuurin kuvaamiselle mukaan lukien kuvauksen rajaus ja hankintavaihtoehtoista sopiminen** / Lojander, TEM

Arkkitehtuurityön tarkoituksena on aiempien työryhmässä käytyjen keskustelujen pohjalta muodostaa työperusteisen lupamenettelyiden osalta mahdollisimman hyvin käytännön tarpeisiin vastaava nykytilakuvaus, jossa mukana prosessit, palvelut, tietoarkkitehtuuri ja tietojärjestelmät. Kuvausta tulisi olla mahdollista hyödyntää esimerkiksi sen paikallistamiseen, mihin säädösvalmisteluista nousevat mahdolliset muutokset kohdistuvat.

Keskusteltiin aikatauluista ja vastuunjaosta. Sovittava, kuka toimii vastuutahona ja ottaa kokonaisuuden koordinoitavakseen. Lisäksi toteutukseen liittyy kysymys siitä, onko tarpeen lähteä esittämään jatkoaikaa työryhmän toimikaudelle tai rajata arkkitehtuurikuvausta. TEM:n puolelta voitaisiin odottaa kehyspäätöksi ja katsoa sen jälkeen mitkä työryhmän toimikauden pidentämisen tosiasialliset mahdollisuudet ovat. Vastuunjaon osalta todettiin, että hankinnan voisi alustavasti hoitaa TEM, mutta toimittajan ohjaus voisi olla Migrin vastuulla. Migrillä on organisaatiouudistus ja kilpailutus menossa, joka vaikuttaa myös työryhmään annettavaan työpanokseen, joten jatkoaika voi olla tarpeen. Migrille alustavasti mahdollista syksyllä ottaa isompaa roolia arkkitehtuurityöhön ja toimittajan ohjaukseen. Isoin valmistelu kevään osalta liittyy siihen, että määritellään millä sisällöllä ja rajauksella kuvaus halutaan toteuttaa.

Sovittiin, että TEM selvittää hankintavalmisteluja ja toimittajan ohjauksesta sovitaan tarkemmin kun hankinta saatu etenemään, alustavasti TEM ja Migri yhteistyössä Migrin vedolla.

Työryhmän rajaukset ja näkemykset kokonaisarkkitehtuurikuvauksen rajaukselle:

- Cheung/Migri: Tarkoituksenmukaista, että prosessit sekä järjestelmät olisivat kokonaisuudessaan kuvattuna siten, että tästä saataisiin toimiva työkalu lainsäädännön kehittämiseen. Tähän linkittyy tieto, sen tallentaminen, tiedon vaihto ja raportoitavuus, mutta lähtee prosesseista. Tärkeintä on kokonaisuuden tarve ja käyttötarkoitus. Huomioidaan tämän avulla riippuvuudet, linkitykset sekä sidonnaisuudet.
- Mantila/Migri: Tarvitaan erityisesti kuvausapua siihen, miten tavoitteet ja prosessit linkitetään toisiinsa. Kuvataan se mitä tietoa prosessi tarvitsee, että pääsee päätepisteeseensä. Sen lisäksi tarvitaan tietoa siitä, mitä sovelluksia tiedot käyttävät, eli missä tiedot sijaitsevat. Tämä liiketoimintapuoli pitää kuvata, että siitä saadaan apua tietojärjestelmäarkkitehtuurin tason työssä. Tärkeää selvittää, miten saadaan eri toimijoilla olevaa tietoa linkitettyä toisiinsa.
- Keskinen, Nenonen/UM: Jo tehtyjä prosessikuvauksia voidaan hyödyntää kokonaisarkkitehtuurikuvauksessa. Näitä on eri organisaatioilla eri tasoilla – kuvauksen avulla näitä voidaan yhteismitallistaa.
- Untamo/Migri: Hyvä lähtökohta on, että palvelut, prosessit ja tietojärjestelmäpalvelut kuvataan hyvin. Toki tiedonvaihto olisi hyvä kuvata myös, mutta se vaatii enemmän työtä.
- Kari/TEM: Arkkitehtuurin kuvauksessa tärkeää muistaa sidosryhmien huomioiminen, viimeistään jatkotyön puitteissa. Tärkeää, että arkkitehtuurikuvausta ei vain säilytetä sisäisenä dokumenttina, vaan sitä jaetaan ja käytetään erilaisissa yhteyksissä. Tämä edellyttää, että arkkitehtuurikuvaus on riittävän selkeä ja kattavuudeltaan oikean laajuinen, jotta se palvelee myös eri sidosryhmien tarpeita eri tilanteissa.
- Tiukkanen/TEM: Kaksitasoinen kuvaus on järkevää lainsäädännön valmistelun näkökulmasta.
- Untamo/Migri: Rajaus on olla hyvä olemassa, sidosryhmät on hyvä tunnistaa nimitasolla, mutta pitää ne erillään varsinaisesta kuvauksesta. Pidetään kuvaus siis ylätasoisena.

Sovittiin, että työsuunnitelman mukaisesti tavoitellaan kahdentasoista aineistoa: visualisoitua kevyempää aineistoa sekä teknisempää kuvausta. Tässä pitää huomioida ajan riittävyys ja panos/tuotos-suhde.

Sovittiin aikataulusta: Kari ja Lojander muodostavat yllä olevasta pohjan, jota työryhmä pääsee kommentoimaan Tiimerissä. Kommentoinnille määritellään määräaika samalla kun työryhmälle ilmoitetaan pohjan olevan täydennettävissä. Työryhmän täydentämisen pohjarakenteen perusteella hahmotetaan sitä, mitä laitetaan tarjouspyyntöön. Katsotaan, mitä saadaan koottua kirjallisella menettelyllä, ja palataan mahdolliseen työpajatarpeeseen erikseen.

Alkuperäisen suunnitelman mukaisesti tarjouspyynnöt olisi tehty toukokuun kokoukseen mennessä. Tarkennetaan tätä siten, että toukokuun kokoukseen mennessä olisi tarjouspyynnön sisältö tarkennettu ja alustava markkinakartoitus tehty. TEM hyödyntää VNK:n hankinta-asiantuntijaa.

6. Muut asiat

- Työtilanteiden läpikäynti ja mahdolliset aikataulumuutostarpeet: Pidetään puheenjohtajaa ajan tasalla, jos lisääjän tarvetta tai ilmenee merkittäviä muutoksia allokoitavissa olevaan työaikaan
- Työsuunnitelman päivitys: Lojander tekee päivitykset työsuunnitelmaan kokousmuistion perusteella jokaisen kokouksen jälkeen.

7. Tässä kokouksessa sovitut asiat

- Työryhmän jäsenet antavat kommenttinsa jälkiarviointikoosteeseen 26.3. mennessä suoraan Tiimerin versioon. Suoraan huomio sekä täydennys-/ratkaisuehdotus, ei jätetä avoimia kysymyksiä. Tämän jälkeen Mantila viimeistelee jälkiarviointikoosteen ja kuittaa 3.4. mennessä työryhmälle, kun paperi on valmis. Migri toteuttaa jälkiarviointikyselyä täydentävän ryhmä- tai yksilöhaastattelun.
- Toimenpidesuositusrungon kommentointi sekä täydennykset työryhmältä 26.3 mennessä suoraan Tiimeriin.
- Toimenpidesuosituksien työstämiseksi järjestetään työpaja tiistaina 23.4 klo 8-12 lähtökohtaisesti Migrin tiloissa. Migri vahvistaa tämän työryhmän puheenjohtajalle.
- Kari ja Lojander muodostavat työryhmän kommenttien pohjalta arkkitehtuurikuvausta koskevan pohjan, jota hyödynnetään tarjouspyynnössä. Työryhmä pääsee kommentoimaan pohjaa Tiimerissä, kommentointiaika ilmoitetaan samalla kun kommentointi aukeaa. Lähtökohtana kirjallinen menettely, tarvittaessa järjestetään myös arkkitehtuurikuvauksen sisältörajauksesta työpaja.
- TEM vastaa arkkitehtuurikuvauksen hankinnan valmisteluista työryhmää konsultoiden (tarjouspyyntöön työryhmältä sisältö, kts. edellinen kohta). Toimittajan tultua valituksi toimittajaohjauksesta vastaa Migri yhteistyössä TEM:n kanssa.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja jäseniä osallistumisesta ja päätti kokouksen klo 15:00. Seuraava kokous järjestetään 22.5.2024.